

Fennougristiikka, fennistiikka ja – balttofennistiikka?

Tarkastaessani erästä opinnäytettä koh-tasin termiongelman. Kirjoittaja suhteut-ti venäjän tutkimusta eli rusistiikkaa itämerensuomalaisten kielten tutkimuk-seen. Tekstissä rusistiikan ja itämeren-suomalaisten kielten tutkimuksen rinnas-taminen oli osoittautunut tyylillisesti tai muuten hankalaksi, jolloin kirjoittaja oli korvannut jälkimmäisen väljemmällä termillä »fennougristiikka». Argumen-toinnissa kontrastoitiin sitten rusistien ja toisaalta »fennougristien» mielipiteitä erinäisistä itämerensuomalaisista ilmiöis-tä.

Tämmöinen sanankäyttö ei tuntunut aivan osuvalta. Viittaahan *suomen sa-na* »fennougristiikka» pikemmin *suomen etäsukukielten* kuin *suomen ja sen lähi-sukukielten* tutkimukseen, vaikka toki suomi ja muut itämerensuomalaiset kie-let ovat suomalais-ugrilaisia. Ajattelin ehdottaa »fennougristiikan» tilalle »fen-nistiikka», mutta sekään ei tuntunut

hyvältä. Tarkoittaahan »fennistiikka» lähinnä vain *suomen kielen*, ei esimer-kiksi *karjalan tai vatjan tutkimista*. Mi-kä yksisanainen nimitys siis tarkoitta-maan itämerensuomalaista kielitiedettä?

Tuli (muistui?) mieleen »balttofennis-tiikka». Se rinnastuu luontevasti »itäme-rensuomeen» ja vaikkapa englannin il-maukseen »Baltic-Finnic languages». Haittana sanassa on se, että sen voisi käsittää balttilaisten kielten ja itämeren-suomen vertailevaa tutkimusta tarkoit-tavaksi. Vaara on kuitenkin pieni ja ka-toaa ilmauksen vakiintuessa. Ja rinnas-tuuhan muodoste luontevasti vaikkapa nimitykseen »iberoromanistiikka» (= Ibe-rian niemimaalla puhuttavien romaanis-ten kielten tutkimus). Yhdyssanan mää-riteosa siis rajaa alueen (= Itämeren pii-ri), jolla elävistä tietynsukuisista (= »suomalaisista») kielistä on puhe. Suositan termiä yleiseen käyttöön »itämerensuo-malaisen kielentutkimuksen» rinnalle.

MATTI LARJAVAARA